

הַלְבוֹת מִמֵּרִים פֶּרֶק ז

א. "בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה" (דברים כא, יח) הָאָמֹר בְּתוֹרָה הָרִי נִתְפָּרֶשֶׁה בּוֹ סִקְלָה, וְלֹא עָנַשׁ הַכָּתוּב אֶלָּא אִם כֵּן הִזְהִיר. וְהִיכֵן הִזְהִיר "לֹא תֹאכְלוּ, עַל-הָדָם" (ויקרא יט, כו), לֹא תֹאכְלוּ אֲכִילָה הַמְּבִיאָה לְיָדֵי שְׂפִיכוֹת דָּמִים: הָרִי זֶה אֲכִילַת בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה שְׂאִינוּ נִהְרָג אֶלָּא עַל אֲכִילָה מְכַעֶרֶת שְׂאֹכֵל, שְׁנֵאמָר "זוֹלֵל, וְסָבָא" (דברים כא, כ); מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמָדוּ שֶׁהַזּוֹלֵל הוּא הָאוֹכֵל בְּשׁוֹר בְּרַעֲבָתָנֹת, וְסוֹבָא הַשּׁוֹתָה יֵין בְּרַעֲבָתָנֹת.

ב. אֲכִילָה זֶה שֶׁהוּא חֵיב עָלֶיהָ דְּבָרִים הַרְבֵּה יֵשׁ בָּהּ, וְהֵן כָּלֵן הַלָּכָה מִפִּי הַקְּבֵלָה. אִינוּ חֵיב סִקְלָה, עַד שְׁיִגְגַּב מִשְׁלָאֲבִיו, וְיִקְנֶה בְּשׁוֹר בְּזוֹל וְיֵין בְּזוֹל, וְיֹאכֵל אוֹתָם חוּץ מִרְשׁוֹת אָבִיו, בַּחֲבוּרָה שְׂכֵלָה רִיקָנִין פְּחוּתִין. וְיֹאכֵל הַבְּשָׂר חֵי וְאִינוּ חֵי, בְּשֵׁל וְאִינוּ בְּשֵׁל, כְּדֶרֶךְ שֶׁהַגִּנְבִּים אוֹכְלִים; וְיִשְׁתֶּה הַיֵּין מְזוּג וְאִינוּ מְזוּג, כְּדֶרֶךְ שֶׁהַגִּרְגָּנִין שׁוֹתִים. וְהוּא שְׂיֹאכֵל מִשְׁקָל חֲמִשִּׁים דִּינָר מִבְּשָׂר זֶה בְּמִלְגָּמָה אַחַת, וְיִשְׁתֶּה חֲצִי לֹג מֵיֵין זֶה בְּבֵת אַחַת.

ג. גִּנְבִּי מִשְׁלָאֲבִיו, וְאֹכֵל אֲכִילָה זֶה בְּרְשׁוֹת אָבִיו, אוֹ שְׁגִנְבִּי מִשְׁלָאֲחֵרִים, וְאֹכֵל אֲכִילָה זֶה הַמְּכַעֶרֶת בֵּין בְּרְשׁוֹת אָבִיו בֵּין בְּרְשׁוֹת אַחֲרֵים הָרִי זֶה פֶּטוּר.

ד. וְכֵן אִם גִּנְבִּי מִשְׁלָאֲבִיו, וְאֹכֵל אֲכִילָה מְכַעֶרֶת כְּזוֹ בְּרְשׁוֹת אַחֲרֵים, וְהִיתָה אֲכִילַת מְצוּה אֶפְלוּ מִדְּבָרֵיהֶם, אוֹ אֲכִילַת עֲבֵרָה אֶפְלוּ מִדְּבָרֵיהֶם הָרִי זֶה פֶּטוּר: שְׁנֵאמָר "אִינָנוּ שִׁמְעַ, בְּקִלְנוּ" (דברים כא, כ) שְׂאִינוּ עוֹבֵר בְּאֲכִילָה זֶה, אֶלָּא עַל קוֹלָם; יֵצֵא זֶה שְׁעֵבֶר בָּהּ עַל דְּבָרֵי תוֹרָה, אוֹ שְׂאֹכְלָה בְּדָבָר מְצוּה.

ה. כִּיצַד: אֹכֵל אֲכִילָה זֶה הַמְּכַעֶרֶת עִם הַחֲבוּרָה הָרַעָה שְׂאוֹכֵל עִמָּהֶם, בְּדָבָר מְצוּה, אוֹ שְׂאֹכְלוּ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם, אֶפְלוּ אֹכְלוּ בְּתִנְחוּמֵי אֲבָלִים שֶׁהִיא מְצוּה מִדְּבָרֵיהֶם הָרִי זֶה פֶּטוּר. וְכֵן אִם אֹכְלָה מְנַבְּלוֹת וְטִרְפוֹת שְׂקָצִים וְרִמָּשִׁים, אֶפְלוּ אֹכֵל בְּתַעֲנִית צָבוּר שֶׁהִיא עֲבֵרָה מִדְּבָרֵיהֶם הָרִי זֶה פֶּטוּר מִן הַמִּיתָה.

ו. אֹכֵל כָּל מֵאֹכֵל, וְלֹא אֹכֵל בְּשׁוֹר בְּהֵמָה אֶף עַל פִּי שְׂאֹכֵל אֲכִילָה זֶה מִבְּשָׂר הָעוֹף, פֶּטוּר. וְאִם אֹכֵל אֲכִילָה זֶה מִבְּשָׂר בְּהֵמָה, וְהַשְּׁלִים שְׁעוֹר הַחֲמִשִּׁים דִּינָר מִבְּשָׂר הָעוֹף חֵיב.

ז. שְׁתֶּה כָּל מִשְׁקָה, וְלֹא שְׁתֶּה יֵין פֶּטוּר. אֹכֵל בְּשָׂר חֵי, וְשְׁתֶּה יֵין חֵי פֶּטוּר: שְׁזֶה קָרִי הוּא, וְאִין אָדָם יָכוֹל לְהַמְשִׁךְ בָּזֶה. וְכֵן אִם אֹכֵל בְּשָׂר מְלִיחַ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְמִלִּיחָתוֹ, אוֹ שְׁשֻׁתָה יֵין מִגְתּוֹ פֶּטוּר, שְׂאִין אָדָם יָכוֹל לְהַמְשִׁךְ בָּזֶה.

ח. לֹא עָנַשׁ הַכָּתוּב קֶטֶן שְׁלֹא בָּא לְכָלֵל הַמְצוּוֹת. וְכֵן אִישׁ שֶׁגָּדֵל וְהָרִי הוּא בְּרְשׁוֹת עֲצָמוֹ, אִינוּ נִסְקָל מִפְּנֵי שְׁגִנְבִּי וְאֹכֵל וְשְׁתֶּה אֲכִילָה זֶה הַמְּכַעֶרֶת. הָא כִּיצַד: מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמָדוּ שְׂאִין דִּין זֶה אֶלָּא בְּבֶן שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד, שֶׁהִבִּיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת, וּמִשְׁיָבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת, עַד שִׁיקִּיף הַשְּׁעָר אֶת כָּל הַגִּיד. וְאַחֵר שֶׁהִקִּיף הַשְּׁעָר אֶת כָּל הַגִּיד הָרִי הוּא בְּרְשׁוֹת עֲצָמוֹ, וְאִינוּ נִסְקָל.

ט. כָּל יָמָיו שְׁלֵבֵן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, אִינָן אֶלָּא שְׁלוֹשָׁה חֲדָשִׁים מֵאַחֵר שְׁיָבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת. לְפִי שְׂאִפְשָׁר שְׁתַּתְּעֵבֵר אֶשְׁתּוֹ, וְיִהְיֶה עֲבֵרָה נֶכֶד בְּשְׁלוֹשָׁה חֲדָשִׁים; וְנֵאמָר "כִּי-יִהְיֶה לְאִישׁ, בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה" (דברים כא, יח), וְלֹא אֵב סוֹרֵר וּמוֹרֶה. הָא לְמַדָּת

שָׁאם הִקִּיף הַשַּׁעַר אֶת כָּל הַגִּיד, קָדָם שִׁישְׁלִים שְׁלוֹשָׁה חֲדָשִׁים
הָרִי זֶה פָּטוּר.

י. פִּיצַד דָּנִין בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה: מְבִיאִין אוֹתוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ תַּחֲלָה
לְבֵית דִּין שְׁלֹשָׁלוּשָׁה, וְאוֹמְרִין לָהֶן "בִּנְנוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֶה" (דברים
כא, כ). וּמְבִיאִין שְׁנֵי עֲדִים שְׁגָנֵב מִשְׁלָאָבִיו, וְקָנָה בָּשָׂר וַיֵּין בָּמָה
שְׁגָנֵב, וְאָכַל אוֹתָם אָכִילָה הָאֻמוּרָה, אַחֵר הִתְרָאָה; וְזוֹ הִיא
עֲדוּת הָרֵאשׁוֹנָה. וּמִלְקִין אוֹתוֹ, כְּשֶׁאֵר מְחִיבֵי מִלְקוֹת שֶׁנֶּאֱמָר
"וַיִּסְרוּ אוֹתוֹ, וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם" (דברים כא, יח).

יא. חֲזַר וּגְנֵב מִשְׁלָאָבִיו, וְאָכַל אָכִילָה זֶה אָבִיו וְאִמּוֹ מְבִיאִין
אוֹתוֹ לְבֵית דִּין שְׁלֹשָׁעִשִׁים וּשְׁלוֹשָׁה, וּמְבִיאִין שְׁנֵים וּמַעֲדִידִין
עָלָיו שְׁגָנֵב, וְאָכַל אָכִילָה זֶה הָאֻמוּרָה, אַחֵר שֶׁהִתְרוּ בוֹ; וְזוֹ הִיא
עֲדוּת אַחֲרוֹנָה אֲפֹלוּ הָיוּ הַשְּׁנַיִם הָרֵאשׁוֹנִים, הֵם הָאֲחֵרוֹנִים.
וְאַחֵר שֶׁמִּקְבָּלִין עֲדוּתָן, בּוֹדְקִין אוֹתוֹ, שֶׁמָּא הִקִּיף הַשַּׁעַר אֶת
כָּל הַגִּיד. אִם לֹא הִקִּיף, וְלֹא שָׁלְמוּ לוֹ שְׁלוֹשָׁה חֲדָשִׁים גּוֹמְרִין
דֵּינוּ כְּדֶרֶךְ כָּל הַרוּגֵי בֵּית דִּין, וְסוֹקְלִין אוֹתוֹ. וְאִינוּ נִסְקָל עַד
שִׁיְהִיּוֹ שֵׁם שְׁלוֹשָׁה הָרֵאשׁוֹנִים שֶׁנֶּאֱמָר "בִּנְנוּ זֶה" (דברים כא, כ),
זֶה הוּא שְׁלָקָה בַּפְּנִיכֶם. וְאִם מָחֳלוּ לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ, קָדָם שִׁיְגָמֵר
דֵּינוּ פָּטוּר.

יב. בָּרַח עַד שְׁלֹא נִגְמַר דֵּינוּ, וְאַחֵר כִּף הִקִּיף הַשַּׁעַר מִלְמָטָה
פָּטוּר. וְאִם מִשְׁנִגְמַר דֵּינוּ בָּרַח אֲפֹלוּ הִזְקִין כָּל עֵת שִׁימָצָא,
יִסְקָל: שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּגְמַר דֵּינוּ הָרִי הוּא כְּהָרוּג, וְאִין לוֹ דָם.

יג. הָיָה אָבִיו רוֹצֵה, וְאִמּוֹ אֵינָה רוֹצֵה, אִמּוֹ רוֹצֵה, וְאָבִיו אֵינּוּ
רוֹצֵה אֵינּוּ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, שֶׁנֶּאֱמָר "וְתַפְּשׁוּ בוֹ, אָבִיו
וְאִמּוֹ" (דברים כא, יט). הָיָה אֶחָד מֵהֶן גָּדָם, אוֹ חֲגֹר, אוֹ אֵלֶם, אוֹ
סוּמָה, אוֹ חֵרֶשׁ אֵינּוּ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה: שֶׁנֶּאֱמָר "וְתַפְּשׁוּ
בוֹ", וְלֹא גְדָמִים; "וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ" (שם), וְלֹא חֲגָרִים; "וְאָמְרוּ"
(דברים כא, כ), וְלֹא אֵלִמִּים; "בִּנְנוּ זֶה" (שם), וְלֹא סוּמִים; "אֵינְנוּ
שִׁמַּע, בְּקִלְנוּ" (שם), וְלֹא חֲרָשִׁים.

יד. גִּזְרַת הַכְּתוּב הִיא, שְׁלֹא יִסְקָל אֵלָּא בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה; אֲבָל
הַבֵּת אֵינָה נִדְנֶת בְּדִין זֶה, שְׂאִין דְּרִכָּה לְהַמְשִׁיךְ בְּאָכִילָה וּשְׁתִּיָּה
כְּאִישׁ: שֶׁנֶּאֱמָר "בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה" (דברים כא, יח) וְלֹא בֵּת, וְלֹא
טְמֵטוֹם, וְאַנְדְּרִגִּינוֹס.

טו. טְמֵטוֹם שֶׁנִּקְרַע, וְנִמְצָא זָכָר אֵינּוּ נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה:
שֶׁנֶּאֱמָר "כִּי־יִהְיֶה לְאִישׁ, בֶּן" (דברים כא, יח), עַד שִׁיְהִיָּה בֶּן מִשְׁעַת
הַיּוֹהָ.

טז. בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, צָרִיף הַכְּרָזָה. וְכִיצַד מְכַרְיִזִין עָלָיו: כּוֹתְבִין
לְכָל יִשְׂרָאֵל, בְּבֵית דִּין שְׁלֹפְלוֹנִי סָקְלָנוּ פְּלוֹנִי מִפְּנֵי שֶׁהָיָה סוֹרֵר
וּמוֹרֶה.

יז. בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה הָרִי הוּא כָּכָל הַרוּגֵי בֵּית דִּין, שֶׁמִּמּוֹנֶם
לְיֹרְשִׁיהֶן: שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאָבִיו גָּרָם לוֹ סָקְלָה, הָרִי הוּא יוֹרֶשׁ
כָּל נִכְסָיו.